Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001545

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-05-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ОНЕУ від 02.07.2025 р. №112

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хетагурова Наталія Олександрівна
2. Nataliia O. Khetahurova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 071

Назва наукової спеціальності: Облік і оподаткування

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Облік і оподаткування

Дата захисту: 11-06-2025

Спеціальність за освітою: Бухгалтерський облік, контроль та аналіз господарської діяльності

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9007

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06, 06.35, 06.35.31, 06.35.35

Тема дисертації:

1. Обліковоаналітичне забезпечення внутрішнього контролю у системі управління підприємств водного транспорту.
2. Accounting and analytical support for internal control in the management system of water transport enterprises.

Реферат:

1. У дисертаційній роботі розкрито теоретико-методичні засади внутрішнього контролю у системі управління підприємств водного транспорту, розроблено та надано практичні рекомендації, спрямовані на удосконалення обліково-аналітичного забезпечення внутрішнього контролю для підвищення ефективності функціонування підприємств водного транспорту. Доведено, що внутрішній контроль займає важливе місце в системі управління підприємств, будучи регулюючим елементом, завдяки якому оцінюється ефективність управлінських рішень; та зв’язуючим елементом, який виконує роль «зворотного зв'язку» між базовими та регулюючими функціями системи управління суб’єктів господарювання. Розкрито проблемні аспекти тлумачення понятійних категорій в теорії і практиці внутрішнього контролю. Уточнено сутність внутрішнього контролю, його видову різноманітність, виходячи із принципів уніфікації, систематизації, простоти та доречності. Доведено що на підприємствах водного транспорту для функціонування ефективної

системи внутрішнього контролю доцільно застосовувати узагальнену концепцію внутрішнього контролю за моделлю COSO, з урахуванням доповнень і деталізації базових компонентів, виходячи із специфіки діяльності підприємств водного транспорту. Доведено, що підприємства водного транспорту мають великий економічний потенціал, а тому підвищення ефективності їх роботи через удосконалення системи внутрішнього контролю є важливим чинником, який забезпечить Україні високі позиції як на внутрішньому, так і на світовому ринку. Розкрито сутність інформаційного забезпечення внутрішнього контролю на підприємствах водного транспорту, з урахуванням специфіки інформаційних ресурсів за кожним етапом організації та проведення внутрішнього контролю. Доведено, що підхід до інформаційного забезпечення, оснований на принципах суттєвості, економічної доцільності та прийнятності, дає можливість перевірити правильність визначення основних об'єктів обліку та контролю - доходів, витрат, фінансових результатів діяльності підприємства водного транспорту; та проаналізувати господарську діяльність з визначенням найбільш впливових ризиків на відповідній стадії внутрішнього контролю. Встановлено проблемні аспекти методичного забезпечення внутрішнього контролю на підприємствах водного транспорту за такими критеріями, як: нормативна база; контрольні процедури та їх послідовність; перевірка доходів та витрат. Здійснено оцінювання ризиків господарської діяльності на підприємствах водного транспорту в логіці існуючих методів й методик. Визначено систему основних показників (майнового стану, операційних витрат, рентабельності, ділової активності, показники ліквідності, фінансової стійкості, ефективності діяльності), що впливають на рівень ризикованості підприємств водного транспорту, та здійснено інтегральну оцінку ризиків діяльності досліджуваних підприємств. Розроблено загальну методику оцінювання ризиків діяльності підприємств водного транспорту для впровадження її у діючу практику з ціллю підвищення ефективності внутрішнього контролю. Обґрунтовано, що результативність системи внутрішнього контролю прямо залежить від застосування у контрольному процесі економіко-математичного моделювання, за допомогою якого можна проаналізувати визначені фактори, їх взаємодію та вплив на відповідний об'єкт контролю. Запропоновано, для підвищення ефективності системи внутрішнього контролю, запроваджувати на підприємствах водного транспорту інтегрований підхід, який базуватиметься на функціональній синергії учасників внутрішнього контролю та управління ризиками з урахуванням низки чинників - галузевої специфіки, масштабів діяльності, нормативно-правового середовища, корпоративної культури. В основі інтегрованого підходу закладений механізм координації учасників системи управління ризиками та внутрішнього контролю за моделлю «Три лінії захисту», для введення у практику якого рекомендовано розробити відповідні внутрішні регламенти, зокрема: «Політика компанії водного транспорту з внутрішнього контролю та управління ризиками», «Карта ризиків», «Внутрішній стандарт управління ризиками». На основі взаємодії керуючої та керованої підсистем управління встановлено, що між системою внутрішнього контролю та іншими системами управління в структурі управлінського циклу підприємств водного транспорту існує тісний функціональний взаємозв'язок. Це дає можливість підтвердити, що внутрішній контроль, перебуваючи на всіх рівнях управління підприємства водного транспорту, є основою його ефективного функціонування.

2. The dissertation work reveals the theoretical and methodological principles of internal control in the management system of water transport enterprises, develops and provides practical recommendations aimed at improving the accounting and analytical support of internal control to increase the efficiency of the functioning of water transport enterprises. It is proven that internal control occupies an important place in the management system of enterprises, being a regulatory element through which the effectiveness of management decisions is assessed; and a connecting element that performs the role of "feedback" between the basic and regulatory functions of the management system of business entities. Problematic aspects of the interpretation of conceptual categories in the theory and practice of internal control are revealed. The essence of internal control, its specific diversity, based on the principles of unification, systematization, simplicity and relevance, is clarified. It is proved that for water transport enterprises to function effectively, it is advisable to apply the universal concept of internal control according to the COSO model, taking into account additions and detailing of certain basic components, based on the specifics of the activities of water transport enterprises. It is proven that water transport enterprises

have great economic potential, and therefore increasing the efficiency of their work through improving the internal control system is an important factor that will provide Ukraine with high positions both in the domestic and global markets. The essence of information support for internal control at water transport enterprises is revealed, taking into account the specifics of information resources at each stage of organizing and conducting internal control. It is proven that the approach to information support, based on the principles of materiality, economic feasibility and acceptability, makes it possible to verify the correctness of determining the main objects of accounting and control - income, expenses, financial results of the water transport enterprise, and to analyze economic activity with the identification of various risks at the appropriate stage of internal control. Problematic aspects of methodological support for internal control at water transport enterprises are identified according to the following criteria: regulatory framework; control procedures and their sequence; verification of income and expenses. An assessment of the risks of economic activity at water transport enterprises was carried out in the logic of existing methods and techniques. A system of main indicators (asset status, operating expenses, profitability, business activity, liquidity indicators, financial stability, efficiency of activities) that affect the level of risk of water transport enterprises was determined, and an integrated assessment of the risks of the activities of the studied enterprises was carried out. A general methodology for assessing the risks of water transport enterprises has been developed for its implementation in current practice with the aim of increasing the efficiency of internal control. It is substantiated that the effectiveness of the internal control system directly depends on the use of economic and mathematical modeling in the control process, with the help of which it is possible to analyze individual factors, their interaction and impact on the corresponding management object. It is proposed to increase the efficiency of the internal control system by introducing an integrated approach at water transport enterprises, which will be based on the functional synergy of participants in internal control and risk management, taking into account a number of factors - industry specifics, scale of activity, regulatory environment, corporate culture. The integrated approach is based on a mechanism for coordinating participants in the risk management and internal control system according to the "Three Lines of Defense" model, for the implementation of which it is recommended to develop appropriate internal regulations, in particular: "Water transport company policy on internal control and risk management", "Risk map", "Internal risk management standard". Based on the interaction of the managing and managed management subsystems, it has been established that there is a close functional relationship between the internal control system and other management systems in the structure of the management cycle of water transport enterprises. This makes it possible to confirm that internal control, being at all levels of management of a water transport enterprise, is the basis for its effective functioning.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Артюх О. В., Хетагурова Н. О. Методологічні засади внутрішнього контролю у світлі міжнародних та національних вимог. Міжнародні стандарти фінансової звітності – теоретичні засади та практика впровадження в Україні: монографія / за ред. Н. О. Лоханової. Харків: «Діса плюс», 2019. С. 61-71.(0,6 д.а.).
- 2. Артюх О. В., Хетагурова Н. О. Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю на підприємствах водного транспорту. Moderní aspekty vědy: LV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2025. str. 422-447. (1.1 д. а.).

- 3. Артюх О. В., Хетагурова Н. О. Концептуальна модель системи внутрішнього контролю за об’єктами обліку. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. №1 (12). С. 364-368. (0,4 д.а.).
- 4. Хетагурова Н. О. Значення підприємств водного транспорту в національній економіці України. Економіка та суспільство. 2024. № 70. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5337. (0,5 д.а.).
- 5. Хетагурова Н. О. Оцінка ризиків як чинник підвищення ефективності внутрішнього контролю. Сталий розвиток економіки. 2025. № 1 (52). 2025. С. 410-417 (0,8 д. а.).
- 6. Хетагурова Н. О. Взаємодія учасників у процесі управління ризиками та внутрішнього контролю на вітчизняних підприємствах. Бізнес-навігатор. 2025. Вип. 2 (79). С. 158-163. (0,5 д. а.).
- 7. Хетагурова Н. О. Оцінювання ризиків як чинник підвищення ефективності внутрішнього контролю. Наукові перспективи. 2025. № 3 (57). С. 891-900. (0,6 д. а.).
- 8. Хетагурова Н. О. Проблеми внутрішнього контролю на підприємствах водного транспорту. Глобальні та регіональні аспекти інноваційного розвитку економіки : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Одеса, 23 березня 2018 р.). Одеса: ОНЕУ, 2018. С. 133-135. (0,1 д. а.).
- 9. Хетагурова Н. О. Внутрішній контроль: нормативне регулювання. Забезпечення економічної безпеки за умов фінансової нестабільності : збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих учених (м. Київ, 27 червня 2020 р.). К.: Аналітичний центр «Нова Економіка», 2020. С. 74-77. (0,2 д. а.).
- 10. Артюх О. В., Хетагурова Н. О., Лищенко О. Г. Удосконалення концептуальних підходів системи внутрішнього контролю. Інновації для відродження: національний, регіональний, міжнародний контекст : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 12-13 жовтня 2023 р.). Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка». С. 344-347 (0,3 д. а.).
- 11. Артюх О. В., Самострол С. В., Хетагурова Н. О. Система внутрішнього контролю за моделлю COSO: огляд концептуальних засад. Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Одеса, 13 жовтня 2023 р.). Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 166-167. (0,3 д. а.).
- 12. Хетагурова Н. О. Ретроспективний аналіз розвитку внутрішнього контролю: Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 20 жовтня 2023 р.). Київ, Інтерсервіс, 2023. С. 352-357. (0,3 д. а.).
- 13. Артюх О. В., Хетагурова Н. О. Місце внутрішнього контролю у системі управління підприємством. Сучасні трансформації у світовій економіці: виклики та пріоритети розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 27 жовтня 2023 р.). Одеса: МГУ, 2023. С. 71-74. (0,2 д. а.)

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0115U000626; 0120U102728

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Артюх Оксана Валентинівна

2. Oksana V. Artiukh

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: ;scholar.google.com.ua/ citations?user =08X1cmcAAAAJ&hl=en;researcherid.com/rid/S-1776-2016;orcid.org/0000-0002-8845-8002

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фоміна Тетяна Володимирівна
2. Tetiana V. Fomina

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5243-6952

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070950

Місцезнаходження: просп. Університетський, буд. 8, Кропивницький, Кропівницький р-н., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Назарова Каріна Олександрівна
2. Karina O. Nazarova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5019-9244

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=YkTd5dYAAAAJ&hl=uk&oi=sra

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, буд. 19, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Семенова Катерина Данилівна
2. Kateryna D. Semenova

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1613-7218

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=UkxfrnsAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Старенька Ольга Миколаївна
2. Olha M. Starenka

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4098-9872

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Познанська Інна Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Познанська Інна Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Сачук Юлія Анатоліївна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна